

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА
" СРБИЈАШУМЕ" - БЕОГРАД

ШУМСКО ГАЗДИНСТВО " ПРИЈЕПОЉЕ "

ЈП ЗА ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА
"СРБИЈА ШУМЕ" БЕОГРАД
ШУМСКО ГАЗДИНСТВО Пријеполје

Број 571
Датум 23.10.2025 год.
ПРИЈЕПОЉЕ

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ
КЛИСУРА РЕКЕ МИЛЕШЕВКЕ

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 17069

Датум: 30.10.2025 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА

СПЕЦИЈАЛНИМ РЕЗЕРВАТОМ ПРИРОДЕ

„КЛИСУРА РЕКЕ МИЛЕШЕВКЕ“

ЗА 2026. ГОДИНУ

ПРИЈЕПОЉЕ, 2025.

1 Увод

Програм управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке“ за 2026. годину (у даљем тексту СРП „Клисура реке Милешевке“) урађен је у складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Сл.гл.РС“ број 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка и 14/2016 и 95/2018 и 71/2021) Уредбом о еколошкој мрежи (Сл.гл.РС.“102/10) и Уредбом о проглашењу заштићеног подручја („Сл.гл.РС“, број 104/01.10.2014.).

Плански основ за израду Програма је План управљања заштићеним подручјем СРП „Клисура реке Милешевке“ за период 2025-2034.г. на који је Министарство заштите животне средине дало Сагласност број: 002233060 2024 14850 004 005 000 001 од 9.10.2024.године.

Програм управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке“ за 2026.годину се доставља надлежном Министарству на давање сагласности.

Управљач је пре почетка израде Програма управљања од Министарства заштите животне средине затражио услове заштите за израду Програма управљања СРП „Клисура реке Милешевке“ за 2026.годину. Програм управљања је урађен у складу са добијеним Решењем бр. 003322039 2025 14850 004 001 501 100 од 28.08.2025.године.

Подручје СРП „Клисура реке Милешевке“, смештено је између планинских масива Златара и Јадовника у југозападном делу Србије, и спада у заштићено подручје I категорије од изузетног националног значаја. Међународни статус клисуре реке Милешевке имплементиран је заједно са Специјалним резерватом природе „Увац“ и налази се на листи „Важних станишта птица у Европи“ (Important Birds Areas in Europe, Birdd Life 2000) под називом „Увац-Милешевка“ (RS 021). Такође, Клисура реке Милешевке је међународно значајно подручје за биљке IPA (Important Plant Area) и међународно и национално одабрано подручје за дневне лептире РВА(22) (Prime Butterfly Area).

СРП „Клисура реке Милешевке“ налази се на територији општине Пријеполје, и обухвата делове катастарских општина Бискупихи, Милошев До, Међани, Каћево, Хисарцик и Косатица на укупној површини 1.244,14 ха од чега је 1.236,33 ха (99,37%) у државној својини, а 7,81 ха (0,63%) у приватној својини.

На подручју Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке“ утврђени су режими I, II и III степена заштите.

Режим I степена заштите, укупне површине 132,58 ха, односно 10,67% подручја СРП „Клисура реке Милешевке“, утврђује се на локалитету „Равниште“, КО Каћево и КО Милошев До, као једнствено налазиште ретке, ендемореликтне биљне врсте – Панчићеве оморице и обухвата одељење 41а у г.ј. „Јадовник Дервента“(2008-2017).

Режим II степена заштите утврђен је на укупној површини од 1.103,34 ха односно 88,7% локалитета и обухвата у ГЈ „Златар II“ односно 66а,б ; 68а,ц; 73а,б; 74а; 79а,б; 80а,б; 81а,б; 83а; 84а,б; 85а,б; 86а,б; 87а,б; 88а, 89а,б одељења и одељења у ГЈ „Јадовник-Дервента“ 39а; 40а; 43а; 45а; 46а.

Режим III степена заштите обухвата површину од 7,81 ха односно 0,63% подручја СРП „Клисура реке Милешевке“.

2 Циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења заштићеног подручја

Програмом управљања дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности заштићеног подручја клисуре

Милешевке, управљању природним ресурсима, научно-истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и изворима финансирања планираних активности.

Ближи услови одржавања реда и понашања власника и корисника земљишта и посетилаца на заштићеном подручју, утврђени су од стране Управљача посебним актом (Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби СРП „Клисура реке Милешевке,„Сл.гл.РС“, број 44/20.05.2015.) сходно члану 56. Закона о заштити природе.

Главни циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја заштићеног подручја клисура Милешевке су :

Заштита, очување структуре и квалитета шумских комплекса и њихових заједница, старих аутохтоних шума у клисури Милешевке. Заштита ових шума је важна у контексту очувања фауне, посебно орнитофауне.

С аспекта специјалне заштите угрожених врста, веома је значајна заштита старих очуваних шума и појединих стабала црног бора која су погодна за гнежђење белоглавог супа старешине или црног лешинара.

Очување и унапређење пејзажних и амбијенталних вредности са свим елементима који му дају карактер посебности, уз планско уређење и изградњу подручја.

Спречавање и елиминисање последица деградационих процеса, чије негативно дејство утиче на стање појединих елемената, пре свега природне средине, а нарочито квалитет и квантитет вода, диверзитет флоре, фауне и вегетације итд.

Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште).

Несметано одвијање активности које су у функцији коришћења подручја, на начин који је у складу са његовим основним вредностима, као и у функцији њихове презентације.

Одрживо коришћење природних ресурса подручја (шуме, вода, минералних сировина и пољопривредног земљишта.

Промоција подручја уз стално проширивање знања и свести о значају заштите.

3 Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности заштићеног подручја

3.1 Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

У циљу заштите, одржавања, праћења стања и унапређења природних и створених вредности спроводе се следеће приоритетне мере и активности:

- Организовање службе чувања и обезбеђење спровођења прописаних режима заштите (тростепени режим);
- Реализација стручних послова на изради и спровођењу управљачке документације(израда годишњих Програма управљања,Извештаја о остваривању програма управљања, израда месечних извештаја, израда финансијских спецификација и праћење финансијске документације).
- Обнављање утврђених граница и статусних ознака-табли заштићеног подручја;
- Одржавање приступних путева клисури и пешачко-планинарских стаза;
- Праћење стања –мониторинг Панчићеве оморике; белоглавог супа, сурог орла.
- Неопходно је праћење стања природних вредности подручја а посебну пажњу обратити на строго заштићене врсте орхидеја: каћунак пурпурни (*Orchis purpurea*), каћунак мали(*Orchis simia*),заврата црвена(*Cephalanthera rubra*),вимењак(*Platanthera*

bifolia subs.bifoli) и заврата бела (Cephalanthera longifolia) које су забележене на локалитету Јелен до, Врановина, Бадњев до и Дундор.

- Неопходно је праћење стања популација гнездарица а посебно треба истаћи присуство гнездеће колоније : белоглавог супа (Gyps fulvus), сурога орла (Aquila chrysaetos), орла змијара (Circaetus gallicus), сивога сокола (falco peregrinus), дрпавца (Crex crex), буљине (Bubo bubo), пузгавца (Tichodroma muraira) и др. што је посебно значајно са аспекта заштите националне орнитофауне.
- Неопходно је придржавање мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, посебно:
 - а) забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
 - б) забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци);
 - в) предузимати мере којима се обезбеђује спречавање, односно смањење контрола и санација свих облика загађивања.
 - г) Праћење општег здравственог стања и заштита старих очуваних шума и појединих стабала црног бора
 - д) Превентивне мере заштите горњег тока реке Милешевке;
 - ђ) За све радове који се планирају у заштићеном природном добру потребно је обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа.

3.1.1 Чување заштићеног подручја

Заштићено подручје чува један чувар у сталним радном односу. Рад чувара обухвата: заштиту и чување СРП „Клисура реке Милешевке“, контролу поступања по Закону о заштити природе, спровођење законских прописа и аката из области заштите природе, шумарства и животне средине.

Чување и спровођење унутрашњег реда у заштићеном подручју представља приоритетни, континуиран задатак. Активности су усмерене у циљу превентивне заштите и очувања заштићеног подручја.

Чувар контролише спровођење правила унутрашњег реда у заштићеном подручју и обавља послове чувања на свом реону према Правилнику о унутрашњем реду и чуварској служби СРП "Клисура реке Милешевке" („Сл.гл.РС“, број 44/20.05.2015.). Због тешко приступачног терена и обима поверених послова, по потреби, биће активан и надлежни чувар шума са заштићеног подручја који има положен стручни испит за чувара заштићеног подручја.

У оквиру редовних активности, чувар обилази заштићено подручје, утврђује да ли има битних промена и нарушавања режима заштите, контролише границе и постављене табле - ознаке, да ли је учињена нека противправна радња или активност. Посебан задатак односи се на обилазак приступног пута клисури, од правца Манастира Милешева и снимања ситуације сигурности пута до тунела, због све чешће опасности од појаве великих одрона. Уз овај задатак, чувар је у обавези да периодично обиђе и пешачко-планинарску стазу, сними сигурност стазе и уклони евентуалне препреке и мање одроне, све у циљу безбедности посетилаца. Поред наведеног, чувар има обавезу да обилази посетиоце на свом реону, да их упозори на евентуалне опасности и режим заштите. Чувар учествује у активном противпожарном дежурству у критичним периодима године и пружа логистичку подршку и помоћ стручним лицима која изводе планске активности на терену. Утврђује да ли се поштују мере заштите прописане Уредбом о еколошкој мрежи: да ли се уништава и нарушава

станиште као и да ли се уништавају или узнемиравају дивље животиње; да ли је извршена промена намене под природном или полуприродном вегетацијом; контролише све облике загађивања.

а) О спроведеним активностима чувар сачињава забелешку у свом Дневнику чувара који доставља надлежној служби у Шумском газдинству. Референт заштите природе о свим битним активностима месечним извештајем обавештава сектор у генералној дирекцији ЈП "Србијашуме" као и надлежног инспектора по потреби.

- Планирана средства за трошкове бруто зараде чувара (један чувар):

Планирана средства за бруто зараде чувара (динара):	Извршилац посла:
1.380.000,00	ШГ "Пријепоље"
МЗЖС: 1.280.000,00	
Сопствена средства: 100.000,00	

б) Чувар заштићеног подручја СРП „Клисура реке Милешевке“, по потреби користи службено (теренско) возило шумске управе „Пријепоље“ у сврху чувања и надзора. Коришћење возила и других материјалних средстава, правда се путним налогом и извештајем о раду на терену.

- Планирана средства за остале материјалне трошкове чуварске службе у 2026.години (гориво службеног-теренског возила):

Планирана средства за гориво теренског возила (динара):	Извршилац посла:
45.000,00	ШГ "Пријепоље"
Сопствена средства: 45.000,00	
МЗЖС: 0,00	

3.1.2 Одржавање заштићеног подручја

Мере одржавања заштићеног подручја спроводиће се путем следећих активности:

а) На стручном делу послова израде и реализације планских докумената ангажован је референт заштите природе шумског газдинства „Пријепоље“. Управљач у стручном делу управљачких послова ради на изради следећих планских докумената: Програм управљања, Извештај о остваривању програма управљања, израда месечних извештаја, израда финансијских спецификација и праћење финансијске документације, припрема и праћење јавних набавки и уговора, а по потреби доноси друга акта.

На активностима заштите, одржавању заштићеног подручја, спровођењу управљачке документације и надзору, запослен је референт заштите природе шумског газдинства „Пријепоље“.

- Планирана средства за трошкове бруто зарада стручног особља запосленог код управљача:

Планирана средства бруто зарада стручног особља (динара):.....	80.000,00	Извршилац посла:
МЗЖС:	80.000,00	ШГ "Пријепоље"
Сопствена средства:	0,00	

б) Управљање отпадом представља континуирану активност Управљача у току године, а односи се на стални обилазак излетишта, пешачких стаза и локација са постављеним мобилијаром. Комунални отпад сакупља се у кесе и теренским или теретним возилом односи на комуналну депонију. Отпад и вишак материјала који настане током извођења радова уклониће се ван заштићеног подручја на комуналну депонију.

Чувар подручја дужан је да у сарадњи са чуварима шума врше стално лоцирање евентуалних нелегалних депонија у детаљним обиласцима терена. Уколико се лоцирају нелегалне депоније, извршиће се евидентирање истих и издаће се налог месној заједници, надлежном комуналном предузећу или познатом лицу које је депонију формирало да исту уклони о свом трошку.

- Планирана средства за трошкове управљања отпадом:

Планирана средства за управљање отпадом (динара):.....	50.000,00	Извршилац посла:
МЗЖС:	0,00	ШГ „Пријепоље“
Сопствена средства:	50.000,00	

в) Управљач је Планом и Програмом управљања за 2026.годину определио финансијска средства за обнављање спољне границе СРП „Клисура реке Милешевке" у трећем режиму заштите, у дужини од 1,6 км

- Планирана средства за трошкове обнављања граница у III степену заштите :

Планирана средства за трошкове обнављања граница (динара):..... 12.937,00	Извршилац посла:
МЗЖС: 0,00	ШГ „Пријепоље“
Сопствена средства: 12.937,00	

г) Управљач је Планом и Програмом управљања за 2026.годину определио финансијска средства за израду и монтажу табли путоказа у заштићеном подручју (5 ком) :

- Планирана средства за трошкове израде и монтаже табли (путоказа) :

Планирана средства за трошкове израде и монтаже табли путоказа (динара):..... 150.000,00	Извршилац посла:
МЗЖС: 150.000,00	По уговору
Сопствена средства: 0,00	

д) Управљач је Планом и Програмом управљања за 2026.годину определио финансијска средства за одржавање и поправку мобилијара:

- Планирана средства за трошкове одржавања и поправке мобилијара (3 ком) :

Планирана средства за трошкове одржавања и поправке мобилијара (динара):..... 12.960,00	Извршилац посла:
МЗЖС: 0,00	ШГ „Пријепоље“
Сопствена средства: 12.960,00	

3.1.3 а) Праћење и унапређење стања заштићених подручја

а) Праћење строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, праћење стања природних ресурса у заштићеном подручју (речних водотока, земљишта, шума и др.), редовна је активност реверних инжењера шумарства оних газдинских јединица које се територијално налазе у СРП „Клисура реке Милешевке“. Активности на праћењу стања у СРП „Клисура реке Милешевке“ редовна је и обавезна активност стручних служби управљача, реверних инжењера и чувара заштићеног подручја.

- Планирана средства за активности на праћењу стања СРП „Клисура реке Милешевке“ у 2026. години :

Планирана средства за активности на праћењу стања (динара):		Извршилац посла:
МЗЖС:	0,00	ШГ „Пријеполје“
Сопствена средства:	20.000,00	

3.2 ПРИОРИТЕТНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА УПРАВЉАЊУ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИМ ВРЕДНОСТИМА

Директно регистрованих непокретних културних добара у границама заштићеног подручја нема, па посебне мере и активности везане за културно-историјске вредности нису планиране.

На заштићеном подручју клисуре реке Милешевке нису до сада регистрована непокретна културна добра, мада близина манастира Милешеве и средњовековног града Милешевца указује на могућности постојања још неоткривених трагова монашког живота у клисури.

3.3 УПРАВЉАЊЕ ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА

Активности Управљача на заштити и управљању природним ресурсима били би:

3.3.1 Задаци и активности на заштити и управљању шумама

Шумски комплекси на простору природног добра се углавном налазе у државном, а врло малим делом у приватном власништву. Данас је неприступачност терена довела до тога да није постојала заинтересованост ни једне стране да се са овог простора користи дрвна маса. ЈП „Србијашуме“, ШГ „Пријеполје“ се у овом случају појављују у двојакој функцији, и као Управљач и као корисник шума и шумског земљишта на заштићеном подручју.

Редовни послови газдовања шумама у државној и приватној својини спроводе се преко Шумског газдинства „Пријеполје“, надлежне Шумске управе „Пријеполје“ (уједно и

Управљач) и предвиђени су Годишњим планом газдовања државним шумама и Привременим програмом газдовања шумама сопственика.

Вреднујући простор, пре свега са еколошког значаја и значаја веома вредне врсте – Панчићеве оморике, као и старих аутохтоних шума црног бора, ЈП „Србијашуме“ показују спремност и свест да се на овом простору спроводи искључиво концепт заштите и одрживог коришћења шума и шумског земљишта, а доказ оваквом приступу управљању шумама је и добијање FSC сертификата (**FSCTM, Forest Stewardship Council TM** је независна, невладина, непрофитна организација која је установљена са циљем промоције одговорног управљања светским шумама).

Велики значај Управљач даје праћењу стања и заштити старих аутохтоних састојина црног бора и посебно праћењу стања састојине Панчићеве оморике на локацији „Равниште“.

Све мере и активности усаглашене су према режимима заштите подручја, а у склопу редовних послова газдовања и заштите шума су: послови заштите шума од пожара (у поглављу посебни послови и задаци), ентомолошких и фитопатолошких оболења, заштита од антропогених фактора. Преко шумских ревира се спроводе све мере на санитарно-узгојним радовима као и праћење стања и оштећености шума.

3.3.2 Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

На подручју клисуре Милешевке ловне активности нису изражене, првенствено због тешке проходности терена. Одбијено је и давање сагласности за проглашење рибарског подручја у клисури Милешевке (Решење Министарства пољопривреде и заштите животне средине бр. 324-07-155/2015-17) па се све активности спроводе по наведеном Решењу и Плану управљања, где је прописана забрана риболова, осим у научно-истраживачке сврхе.

За планску годину нису предвиђене посебне активности везане за ловну и риболовну фауну, сем редовних чуварских послова на превентивном деловању против уништавања и узнемиравања дивљих врста.

3.3.3 Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама

Задаци и активности на заштити вода реализоваће се и даље у редовним задацима чуварске службе, а то су: идентификација евентуалних загађивача и контрола одлагања отпада у узводном делу реке Милешевке, предлози заштите и решавања евентуалних проблема, обилазак извора и врела. У претходној години нису идентификовани загађивачи вода, а није било ни одлагања отпада. Ради се о групи превентивних активности на заштити и управљању водама.

Водопривредном основом Републике Србије уређено је газдовање и управљање водама као и заштита вода, а за простор клисуре Милешевке није предвиђено интензивно коришћење вода.

3.3.4 Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем

Задаци и активности су сведени на праћење стања и поштовање режима заштите (служба чувања и надзора) у циљу очувања комплекса под пашњацима и

ливадама.Сезонски ће се пратити ограничена примена хемијских средстава на употреби ђубрива на обрадивим површинама у II зони заштите.

3.3.5 *Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа*

Активности се спроводе у оквиру редовних активности службе чувања. То су пре свега мере контроле брања,сакупљања и промета следећих врста: боровница, шумска купина, шумска јагода, лековито биље и јестиве гљиве.

Иако је брање и сакупљање наведених врста ограничено на приступачнији део клисуре према страни Јадовника, што површински представља релативно мали простор, ипак се мора свести на ограничено брање у оквиру другог степена заштите, док се у трећем режиму одвија нормално уз контролу Управљача.

4 ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Специјални резерват природе „Клисура реке Милешевке“ има одличну основу за додатна научна истраживања у различитим областима, а све у циљу сталног унапређења и што стручнијег и квалитетнијег управљања заштићеним подручјем.

До израде програма није било заинтересованих институција или појединаца за спровођење активности научно-истраживачког рада, а стручни капацитети Управљача нису довољни за спровођење истих.

У циљу успостављања савременог система управљања заштићеним природним добром и стварања научно-стручне, информационо-документационе основе о стању и вредностима заштићеног добра, а у сврху спровођења заштите и развоја, Управљач ће у сваком случају пружити логистичку подршку истраживачима који поседују акт са условима заштите природе и животне средине који издаје Завод за заштиту природе Србије, уз обавезно достављање података или публикованих резултата Управљачу након завршетка истраживања.

5 ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

5.1 МЕРЕ И УСЛОВИ

Подручје под заштитом обухвата најатрактивније делове клисуре Милешевке, где је реч о изузетно тешко приступачним теренима, великих нагиба, са честим вертикалним одсецима и остењацима. Оваква морфологија терена указује да на подручју нема ни елементарних природних погодности за формирање ни сталних ни привремених насеља нити објеката шире изградње. Од изграђених објеката, треба поменути једино последњу деоницу никад довршеног пута Пријепоље-Сјеница који се налази високо изнад десне обале Милешевке, а у висини средњовековног Милешевца прокопано је и обложено бетонском оплатом неколико тунела. Енергетских, хидротехничких и других објеката нема.

Планирање, изградња и уређење заштићеног подручја морају бити усаглашени са успостављеним режимима заштите где се издвајају просторне целине I, II и III степена

заштите, а базираће се на следећим, општим, мерама и условима који ће бити основ спровођења конкретних задатака и активности:

- У I степену заштите забрањена је било каква градња и коришћење ресурса;
- Обезбедити да се изградња реализује искључиво на грађевинским парцелама, у атарима села и на површинама које су по намени одређене за изградњу, а на основу планских аката и Решења о условима заштите природе.
- При планирању, односно реализацији изградње, дефинисати елементарне услове као што су: водоснабдевање, евакуацију фекалних и других отпадних вода,
- утврдити граничне капацитете простора, који се односе на планирану намену (туристичка-рекреативна) а омогућавају заштиту ресурса.
- Спречити бесправну градњу.
- Стазе треба да задовоље потребе корисника на релацији смештајни капацитети – централни садржаји, као и између појединих подцелина које се одликују очуваном природом и посебним природним вредностима.

5.2 АКТИВНОСТИ И УЧЕШЋЕ УПРАВЉАЧА НА ПРОСТОРНОМ ПЛАНИРАЊУ, ИЗГРАДЊИ И УРЕЂЕЊУ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА, ИНФРАСТРУКТУРНОГ ПЛАНИРАЊА И УРЕЂЕЊА, ИЗГРАДЊИ РЕКРЕАТИВНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ, САНАЦИЈЕ ПОДРУЧЈА

Активности на уређењу простора и одрживом коришћењу природних ресурса су синхронизоване и плански повезане са уређењем и изградњом суседних заштићених подручја (истог Управљача) на територији општине Пријеполје: ПИО "Озрен-Јадовник" и ПИО "Камена Гора" с обзиром да су део јединственог производно-финансијског плана ЈП "Србијашуме".

а) У 2026. години управљач је планирао активности на уређењу пешачке стазе у дужини од 5 км:

- Планирана средства за активности на уређењу пешачке стазе :

Планирана средства за активности на уређењу пешачке стазе у дужини од 5 км (динара):		Извршилац посла:
МЗЖС:	500.000,00	По уговору
Сопствена средства:	138.880,00	

6 ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

6.1 МЕРЕ И УСЛОВИ

Активности у области промоције заштићеног подручја представљају континуиран задатак којим се врши позитиван утицај на стварање представе о значају заштићеног

подручја, приказују вредности и дају конкретне информације свим корисницима и становништву. Основни циљ је заштита и популаризација вредности заштићеног подручја и утицај на веће интересовање посетилаца.

6.2 ЗАДАЦИ НА РАЗВОЈУ КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНИХ И ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНИХ АКТИВНОСТИ

Културно-образовне и информативно-пропагандне активности заснивају се на подизању свести становништва о потреби заштите природних вредности и потенцијала заштићеног подручја, њиховог активног укључивања у заштиту и одрживо управљање ресурсима као привлачење што већег броја посетилаца.

Задачи се остварују кроз следеће активности:

а) Предавање у школама поводом обележавања еколошких датума у 2026. години:

- Обележавање еколошких датума :

Планирана средства за обележавање еколошких датума (дин):	10.000,00	Извршилац посла
МСЖС:	0,00	По Уговору
Сопствена средства:	10.000,00	

б) У сврхе промоције у 2026. години планирано је:

- Обележавање значајних датума (Дан шума 21.03., Дан заштите природе 11.04., Дан планете земље 22.04., Дан животне средине 05.06. Дан заштите Динарида 07.10.) организовањем школског часа у локалним основним и средњим школама, организовањем еко пулта на прометним местима у граду, са поделом пропагандног материјала;
- Обезбеђење доступности аката које доноси Управљач, као што су Планови и Програми управљања, Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби, Одлука о накнадама за коришћење заштићеног подручја;
- Интернет презентације заштићеног подручја (званични сајт и профил ЈП „Србијашуме“);
- Сарадња са туристичком организацијом у Пријеполју, која промовише и заштићена подручја која се налазе на територији општине Пријеполје (сајмови);
- Информативне табле на прилазним правцима заштићеном подручју.
- ЈП Србијашуме у 2026. години планира учешће на семинару Управљача заштићених подручја у организацији Министарства заштите животне средине (Сектор за заштиту природе и климатске промене) .

6.3 ЗАДАЦИ И АКТИВНОСТИ НА РАЗВОЈУ ОДРЖИВОГ ТУРИЗМА

6.3.1 Смернице за развој одрживог туризма

На подручју клисуре Милешевке не постоје значајнији туристички објекти. Туристи и други посетиоци ширег подручја, углавном се задржавају у ближој околини манастира Милешева, знатно пре уласка у сам кањон. Постоји планинска стаза, која је објекат за мање групе посетилаца-заљубљенике планинарења, али је тешко проходна и користи се у минималном обиму, а није ни реално очекивати да ће у скорије време бити коришћена од стране већег броја посетилаца.

Иако се о туризму, у правом смислу те речи, не може говорити, клисура реке Милешевке ипак поседује потенцијале за развој туризма и то превасходно развој еко туризма, заснованог на природним одликама подручја који су усклађени са локалним иницијативама у области одрживог туризма.

У овом делу очекују се веће посете туриста до Савиних испосница.

6.3.2 План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма

Да би се покренуо развој одрживог туризма, први предуслов је унапређење садржаја и повезивање садржаја заснованих на природним одликама са другим локалним иницијативама и подручјима. Сарадња и помоћ локалне самоуправе је овде веома важан детаљ.

Уз поштовање режима заштите у Резервату, могуће је деловати и у правцу спортско рекреативних програма (планинарење, правила оријентације, слободно пењање, шетња уз пратњу водича), а као посебни програми еко туризма, уз уважавање режима заштите, могу се увести и фото сафари као и посматрање птица (белоглави суп).

7 САРАДЊА

На ширем подручју Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке“ налази већи број субјеката: Република, локална самоуправа, локално становништво, привреда, шумарство, православна црква, исламска заједница, ловци, излетници, планинска друштва, удружења грађана, угоститељи и др. Стални задатак Управљача је одржавање и унапређење односа са свим субјектима.

Основни, заједнички циљ сарадње јесте заштита подручја, поштовање одређеног режима коришћења и стварање услова за бољи развој и унапређење подручја у функцији заштите.

Управљач, ЈП „Србијашуме“, на овом простору има успостављену сарадњу на свим нивоима од државних институција до локалне самоуправе. Првенствена обавеза Управљача је наставак сарадње са Министарством заштите животне средине, као и референтном установом, Заводом за заштиту природе Србије (као и обавезујућа сарадња са другим Министарствима) по питањима заједничке надлежности и заједничких интереса. У овом смислу, се подразумева, и наставак добре сарадње са надлежним инспекцијским органима,

како републичким тако и локалним. Сарадња са локалном самоуправом је увек приоритет, где се мора тежити уважавању свих интереса у изради планова и програмских циљева, а у складу са општим интересом заштите, очувања и унапређења свих вредности заштићеног подручја. На жалост, ова сарадња није још достигла озбиљан ниво, највише због промене власти и избора у последњем периоду, али и недостатка кадрова из ове области. Сарадња је у претходној години успостављена са туристичком организацијом Пријеполје и то у заједничком циљу промоције заштићеног подручја на свим сајмовима где наступа ТО, али су и овде тренутно актуелне промене руководства па се очекује обнављање ове сарадње.

7.1 САРАДЊА И ПАРТНЕРСТВО СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ

У самом заштићеном подручју не живи нико од локалних мештана, нити се на овом простору обављају било какве активности везане за прибављање економске добити становништва. Становништво ширег подручја клисуру чува као део своје традиције и историје. Отварањем могућности да се баве сеоским туризмом очување клисуре Милешевке ће се додатно вредновати, будући да као природни феномен представља вредну туристичку атракцију и тиме разлог више за долазак туриста у ове крајеве. Још увек код становништва постоји подељеност у мишљењима везаним за наставак изградње пута кроз клисуру, који би свакако угрозио природно добро.

7.2 САРАДЊА СА ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ У ЗАШТИЋЕНОМ ПОДРУЧЈУ

Сви субјекти који врше неку делатност на заштићеном подручју дужни су да своје активности ускладе са законском регулативом и подзаконским актима који произилазе из Уредбе о проглашењу заштићеног подручја. Прилагођавање ограниченим начинима коришћења природних и других ресурса је увек велики изазов, за шта ће требати извесно време у чему ће и њихова добра сарадња са Управљачем имати велики обострани значај.

Сарадња са свим субјектима важна је не само у циљу надзора над условима и начинима обављања делатности, већ и у циљу заштите подручја од пожара и природних непогода, где се мора успоставити координација деловања између наведених субјеката.

7.3 САРАДЊА СА НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

На територији општине Пријеполје постоји развијен невладин сектор и сектор цивилног друштва. Организације које имају највећи број активности у овој области су: НВО „Нова визија“, Центар за одрживи развој „Камена гора“, Еколошки покрет Пријеполје, а за Управљача на овом подручју највећи значај има удружење грађана „Јадовник-оаза нетакнуте природе“ са којим је успостављена коректна и партнерска сарадња. Чланови овог удружења су велики љубитељи и заштитари природе. Својим средствима опремили су хранилиште за дивље животиње са инсталираним видео надзором. Учествоју у одржавању пешачких стаза и организацији разних манифестација (нпр. Јадовнички ултрамаратон). Све наведено сврстава ово удружење у компетентног сарадника Управљача на реализацији бројних активности заштите, уређења и унапређења подручја клисуре Милешевке.

Очекује се и наставак одличне сарадње са ПД „Камена Гора“, по питањима везаним за начин уређења пешачко-планинарских стаза, обуке или давања услуга водича, можда и организовања семинара или кампа из области планинарења.

7.4 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

У циљу унапређења управљања и очуваности историјског и природног наслеђа и традиције према партнерима из окружења, отворена је могућност међународне сарадње ЈП Србијашуме са Националним парком Сутјеска.

С обзиром да се подручје „Клисура реке Милешевке“ налази на листи „Важних станишта птица у Европи“ и да је уједно потенцијално ЕМЕРАЛД подручје, односно међународно значајно подручје за биљке IPA и дневне лептире РВА, то постоји и основа за развој међународне сарадње. Међународна сарадња биће организована сходно смерницама надлежног министарства и у договору са генералном дирекцијом ЈП „Србијашуме“ и Завода за заштиту природе Србије

7.5 ОРГАНИЗОВАНО И ПРОФЕСИОНАЛНО УДРУЖИВАЊЕ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА СРБИЈЕ И ДРУГИХ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ ПАРКОВА ИЗ ОКРУЖЕЊА

Управљач ће увек изаћи у сусрет овим активностима и позивима, а посебно важан део јесте организовано деловање са суседним управљачима заштићених подручја у југозападној и западној Србији. Основни циљеви удруживања јесу заступање заједничких интереса, обједињавање презентације у земљи и иностранству, професионално коришћење и размена искустава.

7.6 САРАДЊА СА ИНФОРМАТИВНИМ ГЛАСИЛИМА, СТРУЧНИМ ЧАСОПИСИМА

Наставиће се сарадња са локалним медијима (РТВ Златар, РТВ Коран, РТВ Форум, Глас Полимља), и сарадња са регионалним и републичким медијима. Основни задатак је пружање свих информација и обавештења везаним за заштиту и унапређење подручја клисуре Милешевке.

Посебна активност је сарадња са стручним часописом: „Шуме“.

8 ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ

8.1 Противпожарна заштита

Противпожарна заштита спроводиће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

Неприступачност саме клисуре отежава спровођење ових активности и мера. Управљач, који је уједно и корисник шума и шумског земљишта на заштићеном подручју, преко надлежне шумске управе у Пријеполју, а сагласно Закону о шумама и Закону о заштити од пожара, ради Планове заштите шума од пожара, којим су дефинисане превентивне мере заштите од пожара, материјално техничко опремање за брзо и ефикасно гашење шумских пожара, оперативни планови и карте за потребе организовања акција гашења шумских пожара.

Спроводиће се све превентивне мере заштите шума од пожара и то: појачана контрола од стране чуварске службе у критичним периодима појаве шумских пожара, активна противпожарна дежурства у којима учествује и чувар заштићеног подручја,

постављање знакова забране ложења ватре и знакова упозорења на појачану опасност од појаве шумских пожара и редовно одржавање приступних путева у заштићеном подручју.

- Планирана средства за трошкове противпожарне заштите :

Планирана средства за трошкове против пожарне заштите динара : 50.000,00	Извршилац посла:
МСЖС: 0,00	По уговору
Сопствена средства: 50.000,00	

9 ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Финансирање заштићеног подручја, према Закону о заштити природе, обезбеђује се из:

1. Средства буџета Републике, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;
2. Прихода остварених у обављању делатности, односно управљања заштићеним природним добром;
3. Средства обезбеђених за реализацију планова, програма и пројеката у области заштите природе;
4. Донација, поклона и помоћи;
5. Других извора у складу са законом;

На територији заштићеног подручја СРП „Клисура реке Милешевке“ нема корисника (обвезника) и не очекује се приход путем наплате накнада. Програм Управљања реализује се из Буџета РС и Прихода из сопствених делатности.

Планом и програмом управљања за 2026.годину Управљач је определио финансијска средства за трошкове плаћања провизије (приказ у табели):

- Планирана средства за трошкове плаћања провизије у 2026.години :

Планирана средства за трошкове провизије (динара): 2.000,00	Извршилац посла:
МСЖС: 0,00	ШГ „Пријепоље“
Сопствена средства: 2.000,00	

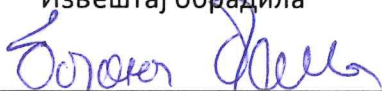
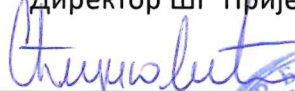
За реализацију Програма управљања СРП „Клисура реке Милешевке“ за 2026. годину, планирана су укупна средства у износу од 2.451.777,00 динара, од чега се планира учешће средстава Буџета Републике Србије од 2.010.000,00 динара (81,98 %), а сопствени приходи планирани су као учешће прихода од обављања делатности у износу од 441.777,00 динара (18,02 %).

Обим радова са неопходним средствима и динамиком дат је у табеларним прегледима (прилог):

**Садржај Програма управљања заштићеним подручјем
СПР „Клисуре реке Милешевке“**

1	Увод.....	1
2	Циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења заштићеног подручја.....	1
3	Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности заштићеног подручја	2
3.1	Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	2
3.1.1	Чување заштићеног подручја.....	3
3.1.2	Одржавање заштићеног подручја.....	4
3.2	Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима	7
3.3	Управљање природним ресурсима.....	7
3.3.1	Задачи и активности на заштити и управљању шумама	7
3.3.2	Задачи и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном.....	8
3.3.3	Задачи и активности на заштити, развоју и управљању водама.....	8
3.3.4	Задачи и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем.....	8
3.3.5	Задачи и активности на коришћењу споредних шумских производа	8
4	Приоритетни задаци научно-истраживачког и образовног рада	9
5	Планирање, изградња и уређење подручја	9
5.1	Мере и услови	9
5.2	Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, санације подручја	10
6	Промоција вредности заштићеног подручја	10
6.1	Мере и услови	10
6.2	Задачи на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности	11
6.3	Задачи и активности на развоју одрживог туризма.....	12
6.3.1	Смернице за развој одрживог туризма.....	12
6.3.2	План деловања за заштићено подручје.....	12
7	Сарадња.....	12
7.1	Сарадња и партнерство са локалним становништвом	13
7.2	Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у заштићеном подручју.....	13
7.3	Сарадња са невладиним организацијама	13
7.4	Међународна сарадња.....	14
7.5	Организовано и професионално удруживање заштићених подручја Србије и других заинтересованих паркова из окружења	14
7.6	Сарадња са информативним гласилима, стручним часописима.....	14
8	Посебни послови и задаци	14
9	Извори финансирања	15

Извештај обрадила 	Директор ШГ“Пријепоље“
Бојана Бјелић, спец.инж.шум.	Светозар Ђирковић, дипл.инж.шум.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела планираних расхода заштићеног подручја
СРП "Клисура реке Милешевке"

Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)		
	Буџет РС /Минист. ЗЖС/	Сопствена средства	Укупно
А.0. Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја			
А.1. Чуварска служба	1.280.000,00	145.000,00	1.425.000,00
А.1.1. Бруто зараде чувара (1 чувара)	1.280.000,00	100.000,00	1.380.000,00
А.1.2. Материјални трошкови чуварске службе (гориво)		45.000,00	45.000,00
А.2. Одржавање заштићеног подручја	230.000,00	125.897,00	355.897,00
А.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача	80.000,00		80.000,00
А.2.2. Управљање отпадом - сакупљање и одвожење отпада са излетишта и ложирање дивљих депонија		50.000,00	50.000,00
А.2.3. Противпожарна заштита		50.000,00	50.000,00
А.2.4. Обнављање спољне границе (1,62 км)		12.937,00	12.937,00
А.2.5. Израда табле путоказа 5 ком	150.000,00		150.000,00
А.2.6. Одржавање и поправка мобилијара 3 ком		12.960,00	12.960,00
А.3. Презентација заштићеног подручја		10.000,00	10.000,00
А.3.1. Предавања у школама (заштита природе и шума) - обележавање еколошких датума		10.000,00	10.000,00
Укупно А.0	1.510.000,00	280.897,00	1.790.897,00
Г.0. Праћење и унапређење стања заштићеног подручја			
Г.1. Активности на праћењу стања		20.000,00	20.000,00
Укупно Г.0		20.000,00	20.000,00
Д.0. Уређење и одрживо коришћење			
Д.1. Уређење планинарске стазе (5 км)	500.000,00	138.880,00	638.880,00
Укупно Д.0.	500.000,00	138.880,00	638.880,00
Е.0. Некатегорисани послови			
Е.1. провизија		2.000,00	2.000,00
Укупно Е.0.		2.000,00	2.000,00
Укупно планирани расходи	2.010.000,00	441.777,00	2.451.777,00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела прихода за заштићено подручје СРП "Клисура реке Милешевке "

Ред.бр.	Извори прихода	Износ у динарима
	Средства Буџета Републике Србије	2.010.000,00
1.	1.1. Министарство заштите животне средине	2.010.000,00
	1.2. Остала средства Републике Србије	0,00
		441.777,00
2.	2.1. Приходи од обављања делатности	441.777,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	0,00
	2.3. Остали сопствени приходи	0,00
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
5.	Остала средства	0,00
	Укупно приходи	2.451.777,00

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ "КЛИСУРА РЕКЕ МИЛШЕВКЕ"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2026. ГОДИНИ

Врсте расхода: Бруто зараде чувара заштићеног подручја		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	100.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	1.280.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	Бруто зарада чувара заштићеног подручја	1.280.000,00
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.		
	УКУПНО расходи	1.280.000,00
Врсте расхода: Бруто зараде стручног особља		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	0,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	80.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	Бруто зарада стручног лица	80.000,00
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.	Трошкови ангажовања извођача који буде изабран у поступку јавне набавке - ТРЕЋЕ ЛИЦЕ	
2.2.		
	УКУПНО расходи	80.000,00
Врсте расхода: Израда табли (путокази 5 ком)		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	0,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	150.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
1.1.	Трошкови ангажовања извођача који буде изабран у поступку јавне набавке-ТРЕЋЕ ЛИЦЕ	150.000,00
	УКУПНО расходи	150.000,00
Врсте расхода: Уређење пешачке стазе		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	138.880,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	500.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
1.1.	Трошкови ангажовања извођача који буде изабран у поступку јавне набавке-ТРЕЋЕ ЛИЦЕ	500.000,00
	УКУПНО расходи	500.000,00

Република Србија
МИНИСТАРСТВО

ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 003322039 2025 14850 004 001 501 100

Датум: 28.8.2025. године

Немањина 22-26

Београд

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 14331

Датум: 15.09.2025 год.

Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и члана 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18-др. закон), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-УС), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10) и Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке” („Службени гласник РС”, број 104/14), а решавајући на основу захтева ЈП „Србијашуме”, за издавање услова заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Драгана Остојић, по Решењу о овлашћењу број: 002679142 2025 14850 009 005 020 092 од 16.6.2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 Бр. 022-2929/2 од 18.8.2025. године, а у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке”, Уредбом о режимима заштите, Уредбом о еколошкој мрежи и Планом управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке” за период од 2025. до 2034. године, израда Програма управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке” за 2026. годину може се реализовати са становишта циљева заштите природе, донетих прописа и докумената, уз примену следећих мера и ограничења:

- 1) Програм управљања треба да садржи врсту и облик активности, динамику реализације послова и висину потребних средстава;
- 2) Планирати израду управљачких докумената (планова и извештаја као што је извештај о остваривању годишњег програма управљања - сажет приказ реализације и др.);
- 3) Мере заштите, очувања, уређења и унапређења заштићеног подручја спроводити у складу са прописаним режимима заштите;
- 4) Обележити границе заштићеног подручја у складу са правилником којим се регулише обележавање заштићених природних добара;
- 5) Наставити праћење стања природних вредности подручја:
 - популација следећих биљних врста: (фам. *Orchidaceae*): каћунак пурпурни (*Orchis purpurea*), каћунак мали (*Orchis simia*), заврата црвена (*Cephalanthera rubra*), вимењак (*Platanthera bifolia subs. bifolia*) и заврата бела (*Cephalanthera longifolia*) које су забележене на локалитету/потезу Јелен до, Врановина, Бадњев до и Дундор,
 - популације Панчићеве оморике (*Picea omorika*) и аутохтоних састојина црног бора (*Pinus nigra*),

- популације гнездарица: белоглавог супа (*Gyps fulvus*), сурог орла (*Aquila chrysaetos*), змијара (*Circaetus gallicus*), сивог сокола (*Falco peregrinus*), правца (*Crex crex*), буљине (*Bubo bubo*) и пузгавца (*Tichodroma muraira*);
- 6) Применити активности које би обезбедиле очување хидролошког режима, морфолошких и хидролошких особина реке Милешевке и њених притока, дефинисати мере заштите рибељег фонда и предвидети мониторинг стања популација поточне пастурке (*Salmo trutta*), поточне мрене (*Barbus peloponnesius*) и пеша (*Cottus gobio*);
- 7) Пратити очуваност својстава идентификованих посебних станишта риба, функционалност миграторних путева рибељег фонда и негативне антропогене утицаје на врсте и станишта акватичних екосистема;
- 8) За наведене таксоне израдити карту распрострањења, планирати мере за очување и унапређење бројности њихових популација, а извештаје на годишњем нивоу за појединачне активности и реализоване пројекте доставити Заводу. У извештају о реализацији треба да буду приказани табеларно спискови врста и типова станишта који су били предмет истраживања са следећим подацима: научни назив врсте, датум налаза, географска позиција, назив локалитета, бројност и други параметри везани за специфичне групе организама и типове станишта, као и назив организација или истраживача/сакупљача података. Све наведене податке прикупити кроз апликацију „Теренска“;
- 9) Предвидети научноистраживачки рад који ће се заснивати на спровођењу различитих специјалистичких и мултидисциплинарних истраживања, који би се изводили према посебним пројектима и програмима, уз дозволу Министарства заштите животне средине;
- 10) Предвидети израду базе података (створених и природних вредности) у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања заштићеног природног добра;
- 11) Утврдити присуство инвазивних врста биљака, мапирање њихових станишта, планирање мера на контроли њиховог ширења и сузбијања;
- 12) Пратити и контролисати активности на брању, сакупљању и промету дивљих врста биљака, односно споредних шумских производа;
- 13) Евидентирати постојеће објекте за аквакултуру, изграђене и у фази изградње преграде/бране које ометају или спречавају миграцију риба и других акватичних организама и пратити функционалност објеката са изграђеним рибељим стазама. Евидентирани хидротехничке објекте приказати у годишњем извештају;
- 14) С обзиром на то да се предметно подручје налази у обухвату еколошке мреже Републике Србије, еколошки значајног подручја „Увац и Милешевка“, потребно је придржавати се мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи:
 - забране уништавања и нарушавања станишта, као и уништавања и узнемиравања дивљих врста;
 - забране промене намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде и пашњаци);
 - забране промене морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
 - спречавања и смањења, односно контроле и санације свих облика загађивања;
- 15) Предвидети мере заштите у случају акцидентних ситуација, посебно пожара;
- 16) Планирати израду и постављање табли ознака, путоказа, информативних табли и табли са знаком забране ложења ватре и бацање смећа, као и одржавање постојећих табли и мобилијара;
- 17) Планирати промоцију вредности заштићеног подручја кроз следеће активности: израда знака/логоа Специјалног резервата природе „Клисурска река Милешевка“, медијско приказивање, штампање промотивног материјала (проспеката, брошура, лифлета,

приручника и др.), едукативно промотивне активности, обележавање еколошких датума и др., које треба да допринесу афирмацији заштићеног природног добра;

18) Обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа за све радове на заштићеном природном добру;

19) Програмом предвидети вођење евиденције о стању природних вредности и о људским активностима и делатностима које су у супротности са актом о заштити и које представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја и податке о томе доставити Заводу за заштиту природе Србије;

20) Сви планирани радови и активности предвиђени годишњим Програмом могу се спроводити по доношењу Програма, а након прибављених Услова заштите природе од Завода за заштиту природе Србије;

21) Евиденцију надзора над спровођењем услова и мера заштите природе приказати у годишњем извештају;

22) У складу са чланом 54. Закона о заштити природе, Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године.

Образложење

Подносилац захтева Јавно предузеће „Србијашуме”, ул. Михајла Пупина 113, Београд, упутило је захтев број 11754 од 23.7.2025. године Министарству заштите животне средине, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке” за 2026. годину.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (03 Бр. 022-2929/2 од 18.8.2025. године) по предметном захтеву.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе Србије, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, констатовано је да се Програм управљања израђује за заштићено подручје Специјални резерват природе „Клисура реке Милешевке” које је проглашено заштићеним подручјем I категорије од изузетног националног значаја, на основу Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке”, са прописаним режимима заштите I, II и III степена.

Специјални резерват природе „Клисура реке Милешевке” налази се у обухвату:

– еколошки значајног подручја „Увац и Милешевка” на основу Уредбе о еколошкој мрежи. Еколошком мрежом на овом подручју обухваћено је: међународно и национално значајно подручја за птице (IBA) – „Увац и Милешевка”, међународно значајно подручје за биљке (IBA) – „Увац и Милешевка”, одабрано подручје за дневне лептире (PBA) – „Увац и Милешевка” ,

– подручја од значаја за Европску заједницу (pSCIs – Sites of Community Importance) „Увац и Милешевка”, а представља и део потенцијалног Подручја посебне заштите (pSPA – Special Protection Areas) „Увац и Милешевка”.

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи, заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

Сагласно одредбама члана 54. Закона о заштити природе, планови управљања остварују се годишњим програмима управљања, на које сагласност даје Министарство,

орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе. Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године, годишњи програм управљања за наредну годину управљач доставља надлежном органу до 15. новембра текуће године, а извештај о остваривању плана управљања из члана 52. истог закона најкасније 60 дана пре истека периода за који је план донет.

У складу са утврђеним природним карактеристикама подручја и увида у достављени захтев, процењује се да се Програм управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке” за 2026. годину може реализовати са становишта циљева заштите природе, донетих прописа и докумената, уз примену наведених мера и ограничења.

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Специјалним резерватом природе „Клисура реке Милешевке” за 2026. годину. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева за издавање услова заштите природе, у износу од 1.030,00 динара, а ослобођен је плаћања таксе за издавање стручне основе за израду Решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ, 92/23, 59/24 - усклађени дин. износ, 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн., 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 610,00 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ, 92/23, 59/24 - усклађени дин. износ, 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн., 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Достављено:

- Јавно предузеће „Србијашуме”,
Булевар Михајла Пупина бр. 113, 11070 Нови Београд;
- Завод за заштиту природе Србије,
Јапанска 35, 11070, Нови Београд;
- Инспекција за заштиту животне средине;
- Архива.

